

INTERVIEW

We Are Nature.Brussels: 'Brussel volbouwen lost de woningnood niet op'

STEDENBOUW BRUSSEL 5U00 KRIS HENDRICKX © BRUZZ

BEKIJK OOK DE AFSPEELLIJST: DONDERDAG 12 OKTOBER 2023

Een volledig verbod om nog open ruimte in de stad te bebouwen. Dat is de eis van burgercollectief We Are Nature.Brussels, dat de gewestregering voor de rechter daagt. Søren Stecher-Rasmussen en Jean-Baptiste Godinot, twee medeoprichters van het collectief, leggen uit waarom. "Er is een systematische vernietiging van de natuur bezig."

luister en kijk live

Dat ze niet tegen de regering zijn, maar de ministers gewoon helpen om hun eigen beleid uit te voeren. Søren Stecher-Rasmussen klinkt bijna verontschuldigend, terwijl we café Living Room binnenstappen in de Europese wijk. Net als Jean-Baptiste Godinot is hij een van de oprichters van We are Nature.Brussels. Die vzw werd opgericht door Brusselse burgercollectieven die het de voorbije jaren opnamen voor een reeks bedreigde groene ruimten. De Donderberg in Laken, het Kwartelveld in Watermaal-Bosvoorde en de friche Josaphat in Schaarbeek en Evere zijn er daar maar enkele van. Samen met ruim negenhonderd Brusselaars stapt de vzw nu naar de rechter. “De vlucht vooruit moet nu stoppen.”

Waarom is zo'n moratorium op bouwen waar er groen is eigenlijk nodig?

Søren Stecher-Rasmussen: Omdat er een systematische vernietiging bezig is van de natuur, terwijl we tegelijk met de klimaatopwarming en met een ineenstorting van de biodiversiteit geconfronteerd worden. Die fenomenen hebben nu al impact op de stad: we zitten met warmte-eilanden, het grondwaterpeil zakt. De natuur levert oplossingen voor die problemen: ze biedt koelte, reguleert het water ... Tegelijk is natuur belangrijk voor de fysieke en mentale gezondheid. We moeten stoppen met ze te vernietigen.

Is een bouwmoratorium in de stad niet juist onecologisch? Als we meer mensen in de stad laten wonen, waar de CO2-uitstoot lager is, dan moeten we minder verkavelingen aanleggen, waar de bewoners van de auto afhangen en meer energie verbruiken. Zo spaar je natuur.

Jean-Baptiste Godinot: Dat discours hoor je vaak bij de overheid en de vastgoedontwikkelaars. Het klinkt logisch, maar de realiteit ziet er anders uit. Er wordt gewoon overal bijgebouwd, in én buiten de stad, in Brussel, Vlaanderen en Wallonië. De verdichting van steden heeft het bijbouwen erbuiten nog nooit tegengehouden. Aangezien we met veel zijn op een klein grondgebied zullen we in België echt in de problemen komen.

Een bouwmoratorium in groene ruimten betekent dat je veel minder nieuwe woningen kan creëren, terwijl we die hard nodig hebben: tienduizenden mensen wachten op een sociale woning in Brussel en ook de gewone huurprijzen blijven stijgen. Is dat het echt waard?

Godinot: Maar we hebben de voorbije dertig jaar massaal gebetonneerd en gebouwd in Brussel en toch hebben we een woningcrisis! De wachtlijst voor sociale woningen is in die tijd van 10.000 naar ruim 50.000 gegaan.

“Natuur is belangrijk voor de fysieke en mentale gezondheid. We moeten stoppen met ze te vernietigen”

— SØREN STECHER-RASMUSSEN, BURGERCOLLECTIEF WE ARE NATURE.BRUSSELS

De volgende feiten zijn belangrijk om de situatie te begrijpen. (Somt op) Eén: er zijn meer woningen dan gezinnen in Brussel. Twee: de nieuwe woningen die op de markt komen, situeren zich vaker in het dure segment dan in het betaalbare. Drie: er is veel kantoorleegstand (circa 1 miljoen vierkante meter, goed voor circa 15.000 woningen van 70 vierkante meter, red.), naast 4.900 leegstaande sociale woningen en nog eens tussen de 12.000 en 20.000 gewone woningen die leegstaan. Vier: doordat de huurmarkt niet gereguleerd is, blijven de prijzen stijgen. Zelfs als je alle groene ruimte volgt met beton, blijft het probleem hetzelfde.

Wat is dan de oplossing voor die wooncrisis?

Godinot: De huisvestingsmarkt reguleren, de leegstand in woningen omvormen en hier en daar ook hoger bouwen waar er nu al huizen zijn.

De grootste groene ruimte die geregeld het nieuws haalt, is de Josaphat-site. De PS wil die voor een groot deel volbouwen, natuurorganisaties willen het hele gebied links van de spoorlijn groen houden. Is er daar echt geen slim compromis mogelijk?

Godinot: Net daarom vragen we een moratorium. We willen dat de tijd wordt genomen om na te denken over een goede oplossing. Misschien kan je er toch een beetje bouwen, maar dan moet eerst duidelijk zijn waar dat gecompenseerd zal worden. Dus moeten we nu eerst een rode lijn trekken. Anders blijft het dezelfde vlucht naar voren die we al een halve eeuw zien. “We zien later wel.” Maar later is nu! Als we nieuwe plannen uittekenen, moeten we dan ook dringend rekening houden met hittestress. We hebben wel een hittekaart in Brussel, maar geen echte strategie tegen hitte-eilanden, dat is ongelooflijk.

Jullie kanten je ook tegen de zwemvijver in Neerpede. Die is een “toekomstige ecologische martelaar die zal geofferd worden op het altaar van de

consumptierecreatie," staat op jullie website. Hoe kan je nu tegen een zwemvijver zijn in tijden van klimaatopwarming?

Godinot: De formulering hebben wij niet gekozen. Maar als je de plannen bestudeert, merk je dat het om een enorm project gaat. Alles opgeteld zouden er tot 2.000 personen ter plaatse zijn op hetzelfde moment, dat is een probleem voor zowel de ecologie als de veiligheid en de mobiliteit. Het filtersysteem was ook niet voorzien op honderden mensen die tegelijk zwemmen. En de Neerpedebeek, die pesticiden uit het Pajottenland aanvoert, voedt dan nog eens de vijver.

"We zijn wél voor openluchtzwemmen in Brussel, maar het moet grondig voorbereid zijn, het kanaal is veel beter geschikt"

— JEAN-BAPTISTE GODINOT (WE ARE NATURE.BRUSSELS)

We zijn wél voor openluchtzwemmen in Brussel, maar het moet grondig voorbereid zijn, het kanaal is veel beter geschikt. We vroegen aan de burgemeester ook wat hij zou doen als er 's avonds nog vijfhonderd man aan de vijver zit met wat alcohol. Hij zou de veiligheid volgens ons enkel kunnen garanderen door het gebied te omheinen.

Gerechtszaken voor het klimaat zijn er steeds vaker. Op federaal en gewestniveau is er al Klimaatzaak, op Europees niveau worden alle landen voor de rechter gedaagd door veertig Portugese jongeren. Vanwaar die groei?

Godinot: Het aantal zaken explodeert inderdaad wereldwijd, van 815 in 2018 naar 2.000 dit jaar. Het merendeel vindt plaats in de VS, daarna in Europa en ook wat in Latijns-Amerika. Waarom? Mensen voelen op steeds meer plekken dat hun leven wordt bedreigd. In Europa zie je trouwens dat de meeste klachten tot een positieve uitspraak leiden voor het klimaat. De Nederlandse Urgenda-zaak is daar een mooi voorbeeld van. Het beleid werd gedwongen zijn uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Ook Klimaatzaak kreeg gelijk, alleen zijn er op dit moment nog geen bindende maatregelen aan verbonden. Klimaatzaak focust trouwens op de uitstoot, terwijl ons accent klimaatadaptatie is: de stad aanpassen aan het veranderende klimaat. Het grote probleem met dit soort gerechtszaken is dat er vaak geen politieke wil is om die uitspraken dan ook uit te voeren.

Wat is een gerechtelijke uitspraak waard als de politiek én de publieke opinie niet meewillen? Dan krijg je toch enkel weerstand en een zoektocht naar achterpoortjes?

Godinot: Onze advocaat hamert er inderdaad vaak op dat je ook de publieke opinie moet meehebben, dit is een gevecht met een juridisch gedeelte, maar het beperkt zich daar niet toe. Daarom zijn we zo blij dat er al negenhonderd mensen zich als medeklager hebben gemeld, dat is meer dan Urgenda in Nederland.

© **Bart Dewaele** | Jean-Baptiste Godinot (links): "Natuurlijk willen wij ook bomen overal in de stad, alleen moet je dan wel de plaats vinden om ze echt te planten. Tegelijk zijn er steeds meer studies die tonen dat de buitenrand het centrum ook kan koelen."

Hoe moet het nu verder? De Brusselse regering reageerde alvast niet op de ingebrekestelling van juni.

Godinot: Er volgt nu een dagvaarding van de regering, waarna de rechter een kalender zal opstellen. En dat er geen antwoord kwam, is spijtig. Ook op democratisch vlak, want we kregen van het kabinet van Brussels minister-president Rudi Vervoort (PS) wel de belofte dat er een antwoord zou komen.

Misschien is er ook geen eensgezindheid binnen de regering, onder meer tussen rood en groen?

Godinot: Vast en zeker. Die politieke onenigheid binnen een regering zagen we ook al bij Klimaatzaak.

Het effect van grote groene ruimten op de hitte blijft uiteindelijk toch vrij lokaal. Is het niet belangrijker om overal straatgroen aan te planten dat wél lokaal effect heeft in plaats van een bouwmoratorium voor open ruimte af te dwingen?

Godinot: Natuurlijk willen wij ook bomen overal in de stad, alleen moet je dan wel de plaats vinden om ze echt te planten. Tegelijk zijn er steeds meer studies die tonen dat de buitenrand het centrum ook kan koelen. Zonder het Zoniënwoud of Neerpede zou de

binnenstad duidelijk warmer zijn. En biodiversiteit heeft ook een bepaalde oppervlakte nodig.

De verdedigers van groene ruimte behoren vaak tot een bepaalde middenklasse met een cultureel en economisch kapitaal. Dan is het makkelijker om je over biodiversiteit druk te maken. Andere stadsbewoners hebben die luxe niet en vragen zich af hoe ze de huur zullen betalen.

Stecher-Rasmussen: We doen dit niet uit een nimby-reflex en maken ons evengoed zorgen om de huisvesting voor armere stadsbewoners.

Godinot: Het klopt dat de voorvechters voor het klimaat vaak niet die existentiële zorgen hebben. Tegelijk zijn het de armen die het hardst lijden onder de klimaatopwarming, die in de heetste wijken wonen. Maar je kan als middenklasser perfect actievoeren voor het klimaat in het bewustzijn dat je het vooral voor de meest kwetsbaren doet.

Opmerking over dit artikel of foutje gezien? Laat het ons weten.

📍 [BRUSSEL](#), [STEDENBOUW](#), [MILIEU](#), [WE ARE NATURE.BRUSSELS](#),

[SØREN STECHER-RASMUSSEN](#), [JEAN-BAPTISTE GODINOT](#), [WONINGNOOD](#), [OPEN RUIMTE](#)

Nieuws en cultuur uit Brussel in je mailbox?

■ **BRUZZ dag**

brengt je van maandag tot zaterdag de actualiteit van de dag (in het Nederlands)

■ **BRUZZ week**

serveert je iedere zaterdag de belangrijkste hoofdpunten van de voorbije week (in het Nederlands)

■ **BRUZZ culture**

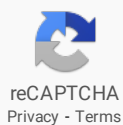
ontvang elke donderdag de BRUZZ-selectie in je mailbox en begin goed voorbereid aan je cultureel weekend (Nederlands, Frans en Engels gemixt)

■ **BRUZZ International**

voor en door internationale Brusselaars, met elke week resto- en uit-tips en portretten (in het Engels)

Je e-mailadres

ERROR for site owner:
Invalid domain for site key

schrijf je in